

KRAJOWE CENTRUM
DANYCH OTWARTYCH

Gminy a rozwój OZE i terenów przyspieszonego rozwoju OZE w Polsce.

*Badanie jakościowe z przedstawicielami gmin
/osobami decyzyjnymi w gminie w kwestiach OZE*

RAPORT
Czerwiec 2024

— Gotowość korzystania z OZE

Większość badanych Gmin zadeklarowała, że gotowość ich gminy do korzystania z odnawialnych źródeł energii **pasuje się na średnim lub dobrym poziomie**, co świadczy o rosnącej świadomości znaczenia odnawialnych źródeł energii i podejmowanych krokach w kierunku ich wdrażania.

Poziom gotowości gmin do korzystania z rozwiązań technologicznych przyspieszających zieloną transformację został oceniony przez przedstawicieli gmin na 3,5 mając do dyspozycji pięciostopniową skalę.

Mamy świadomość tego, jakie mamy możliwości, jeśli chodzi o energetykę, jeśli chodzi o energię odnawialną. I my już praktycznie od 2016 roku już realizujemy tak zwaną transformację energetyczną.

– Respondent 7

Mamy spółdzielnię energetyczną gminną jako jeden z pierwszych podmiotów w Polsce samorządowych. Działamy od września 2023.

– Respondent 9

— Bariery na drodze do korzystania z OZE

Pomimo pozytywnej oceny, realizacja projektów związanych z OZE, Gminy napotykają na kilka kluczowych barier:

1. **Niewystarczające finanse** to problem, ponieważ projekty te często wymagają znacznych nakładów zarówno na etapie planowania, jak i wdrożenia oraz utrzymania.
2. **Braki kadrowe** to kolejna przeszkoda. Skuteczne zarządzanie projektami OZE wymaga specjalistycznej wiedzy i umiejętności, których często brakuje w gminach.
3. **Niekorzystne uregulowania prawne** stanowią trzecią barierę. Przepisy prawa mogą utrudniać realizację projektów OZE, wpływając na procesy administracyjne, finansowanie oraz współpracę z sektorem prywatnym.
4. **Rozliczanie wyprodukowanej energii.**
5. **Uzyskanie od operatora energii warunków przyłączeniowych.**

Zasoby personalne, finansowe gmina ma, pewne uregulowania prawne jakby utrudniają inwestycje w OZE ze względu np. na nie wiem, sposób rozliczania.

– Respondent 6

Chcemy podłączyć OZE czy jakąś instalację, a nie zawsze mamy taką możliwość, bo np. Tauron nie wydaje warunków przyłączenia z jakichś względów.

– Respondent 1

To jest związane ze sprawami tak stricte finansowymi. Nie, to trudno mi tutaj się odnieść jak gdyby do możliwości.

– Respondent 4

Realizowane projekty związane z OZE

Każda z badanych Gmin zadeklarowała, że na terenie Gminy realizowane są bądź były jakieś projekty związane z energią odnawialną.

- Inwestycje obejmowały odnawialne źródła energii, **kolektory solarne, instalacje fotowoltaiczne, kotły na biomasę i pompy ciepła**
- Znaczna część realizowanych w gminach projektów związanych z energią odnawialną dotyczyła **strycte energii słonecznej**.
- **Inwestycje w obszarze budynku użyteczności publicznej** obejmują kolektory solarne i instalacje fotowoltaiczne, pompy ciepła i kotły na biomasę, budynki użyteczności publicznej.

Były realizowane projekty związane z montażem gruntowych pomp ciepła, z fotowoltaiką i z modernizacją energetyczną, czyli docieplaniem budynków. Instalacje na budynkach komunalnych, na świetlicach.

– Respondent 1

Panele fotowoltaiczne na 5 albo 6 budynkach, w tym budynkach prywatnych. Wymiana lamp oświetlenia ulicznego, finansowanie odbyło się z polskiego ładu.

– Respondent 2

Gmina uczestniczyła w takim dużym projekcie regionalnym gminy z dobrą energią i łączymy z energią i tam. Tam były zakresy i fotowoltaika i wymiana źródeł ciepła.

– Respondent 4

— Określenie potencjału gminy dla OZE

Po wypowiedziach badanych można wnioskować, że określenie potencjału inwestycyjnego terenów gminy byłoby znaczącym atutem. **Dokładna analiza i zidentyfikowanie obszarów, które są najbardziej odpowiednie dla inwestycji w odnawialne źródła energii, mogłyby przyciągnąć inwestorów i ułatwić planowanie takich projektów.**

Taki krok pozwoliłby gminom lepiej zrozumieć własne zasoby i możliwości, co z kolei mogłoby zwiększyć ich atrakcyjność dla potencjalnych partnerów biznesowych.

Dzięki szczegółowemu określeniu potencjału inwestycyjnego, gminy mogłyby także skuteczniej realizować współpracę publiczno-prywatną. Umożliwia ona podział ryzyka i korzyści między sektorem publicznym a prywatnym, co może prowadzić do bardziej efektywnych i rentownych projektów. Pojawił się również skrajny głos, sugerujący, że takie działania mogą być zbędne, ponieważ firmy inwestujące w OZE zazwyczaj posiadają już rozpoznanie terenów należących do gminy.

Mamy świadomość tego, jakie mamy możliwości, jeśli chodzi o energetykę, jeśli chodzi o energię odnawialną. I my już praktycznie od 2016 roku już realizujemy tak zwaną transformację energetyczną.

– Respondent 7

Mamy spółdzielnię energetyczną gminną jako jeden z pierwszych podmiotów w Polsce samorządowych. Działamy od września 2023.

– Respondent 9

Obszary przyspieszonego rozwoju OZE

Zdecydowana większość badanych wyraziła brak pewności co do istnienia terenów przyspieszonego rozwoju dla energii odnawialnej na terenie gminy.

Respondenci, którzy potwierdzili istnienie takich terenów w swoich gminach, zazwyczaj mieli doświadczenie z zrealizowanymi inwestycjami na tych obszarach.

Jedna osoba zadeklarowała, że takie tereny w jej gminie nie występują. Jest to sygnał, że niektóre gminy mogą jeszcze nie być zaawansowane w planowaniu i promowaniu obszarów dedykowanych dla OZE

Sporo badanych weryfikowało tereny gminy, które są najbardziej atrakcyjne dla inwestorów zainteresowanych projektami z zakresu energii odnawialnej. Niektórzy badani zwrócili uwagę na fakt, iż to sami inwestorzy chętni do realizacji projektów w danej gminie często dokonują wstępnych weryfikacji potencjalnych terenów przyspieszonego rozwoju dla OZE.

Nasz teren jest raczej mało przychylny tego typu inwestycjom. Na chwilę obecną ma to się zmienić w nowych planach.

– Respondent 3

My nie mamy wyznaczonych takich terenów. W gminie nie ma generalnie miejscowych planów. Jest tam tylko 1% gminy pokryty miejscowymi planami.

– Respondent 11

Nie, to firmy same robią takie analizy, my wydajemy warunki zabudowy.

– Respondent 11

Plany gmin dotyczące projektów w OZE

Niemal wszyscy respondenci oznajmili, że w perspektywie 3 lat planowane są w gminach kolejne inwestycje w infrastrukturę związaną z energią odnawialną.

Głównym przedmiotem zainteresowania są **instalacje fotowoltaiczne oraz farmy fotowoltaiczne**.

Planowane inwestycje obejmują również budowę wiatraków, które stanowią istotny element w strategii zrównoważonego rozwoju energetycznego regionu.

Kolejnym istotnym projektem, który jest rozważany, jest budowa elektrowni wodnej. Dodatkowo, respondenci wspomnieli o planach dotyczących budowy biogazowni.

Realizujemy z programu Polski Ład modernizację oświetlenia, wymiana lamp na energooszczędne lamp oświetlenia drogowego, place park. No na pewno będziemy termomodernizację budynków użyteczności publicznej.

– Respondent 10

Złożyliśmy wniosek o dofinansowanie kolejnego projektu też na ok. 250 kilowat. Głównie dotyczy zasilania Gminnego Ośrodka Sportu. Realizację przewidujemy w 2024. Na 2025 rok przewidujemy budowę dużej instalacji, która będzie zasilala nasze Wodociągi Pawłowice. I będziemy też rozwijać jeszcze trochę fotowoltaiki i badamy sytuację związaną z możliwością budowy wiatraków i biogazowni.

– Respondent 6

— **Podejście** mieszkańców do OZE

Stosunek mieszkańców gmin do zielonej energii wykazuje ambiwalencję, co wynika z różnorodnych przemysłów i ograniczeń finansowych, jakie zostały wyrażone przez respondentów.

Z relacji badanych wynika, że nie wszyscy mieszkańcy są przekonani do posiadania na swoim terenie urządzeń generujących zieloną energię, takich jak wiatraki czy panele fotowoltaiczne. Wiele osób obawia się, że takie instalacje mogą negatywnie wpływać na estetykę krajobrazu lokalnego.

Dodatkowo, istotnym czynnikiem jest kwestia finansowa. Nie każdy mieszkaniec ma możliwość finansową na początkowy koszt zakupu i instalacji urządzeń do produkcji zielonej energii. Choć długoterminowo inwestycje te mogą się opłacać ze względu na oszczędności na rachunkach za energię elektryczną, początkowy wydatek może być zbyt wysoki dla wielu osób.

Stosunek mieszkańców do OZE został oceniony przez przedstawicieli gmin na 4 mając do dyspozycji pięciostopniową skalę.

Jest bardzo pozytywny, dlatego że co do zasady zielona energia kojarzy im się z tanią lub prawie bezpłatną energią.

– Respondent 12

Pozytywny. Przekonuje ich to obniżenie kosztów działalności przede wszystkim potem może taka moda na OZE też jakieś takie.

– Respondent 6

Są skrajnie różne. Na pewno pozytywne podejście mają wszyscy, którzy budują nowe budynki.

– Respondent 4

— Zakres i główne założenia badania

ASM Research Solutions Strategy Sp. z o.o., na zlecenie Krajowego Centrum Danych Otwartych zrealizowało badanie jakościowe poświęcone tematyce zielonej energii w tym m.in roli i znaczeniu transformacji energetycznej w gminach.

Badaniem zostali objęci przedstawiciele gmin, którzy stanowią ważne ogniwo w procesie decentralizacji i dywersyfikacji energetyki, które stanowią istotny krok na drodze do osiągnięcia bezpieczeństwa energetycznego, rozwoju lokalnego oraz wykorzystania potencjału lokalnych możliwości i potrzeb w zakresie produkcji energii.

Zostało wykonanych 12 wywiadów jakościowych.

Wykonawca badania:

ASM Research Solutions Strategy Sp. z o.o.
99-301 Kutno, ul. Grunwaldzka 5,
tel.: + 48 24 355 77 00, e-mail: publiczne@asmresearch.pl
asmresearch.com.pl / neurodata.pl

Autorzy opracowania:

dr Maria Kotkiewicz
Ewelina Dąbrowska-Nowak
Julia Zajęc
Aneta Gierowska

Zamawiający:

Krajowe Centrum Danych Otwartych Sp. z o.o.
Cieszyńska 23G
43-170 Łaziska Górne

KRAJOWE CENTRUM
DANYCH OTWARTYCH